

ชื่อภาคานิพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณีพื้นที่
โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้เขียน : นายบัณฑิต น้อยนรินทร์
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2549

การศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณี พื้นที่
โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ ตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์
3 ประการ ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พื้นที่
โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ตำบลริมโขง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัจจัย
ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และ 3) เพื่อศึกษา
ปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนในพื้นที่
จำนวน 160 คน สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติในการ
ทดสอบสมมติฐาน คือ t-test และ F-test (One Way ANOVA)

ผลการศึกษา

พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย เป็นผู้ที่มียา 20 – 30 ปี มากที่สุด ประมาณครึ่งหนึ่ง
มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรกรรม ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เกือบครึ่งหนึ่ง มี
รายได้ต่อปี 20,000 – 29,999 บาท และเป็นผู้ที่ถือครองที่ดิน 1 – 5 ไร่ โดยส่วนใหญ่มีการเข้าร่วมกลุ่ม
ทางสังคมในพื้นที่

กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการดำเนินการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ ในภาพรวม
เห็นด้วยในระดับมาก

ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ฯ และ การสนับสนุนทางสังคมในพื้นที่
อยู่ในระดับปานกลาง

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ในด้านการร่วมวิเคราะห์ปัญหา ด้านการร่วมวางแผนหรือจัดทำแผนงาน ด้านการร่วมลงมือปฏิบัติ และด้านการติดตามและประเมินผล ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ การศึกษา การเข้าร่วมกลุ่มทางสังคม ความคิดเห็นต่อโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ ความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสาร และการสนับสนุนทางสังคม

ปัญหาอุปสรรค พบว่า ยังมีปัญหาการประสานงานของประชาชนและเจ้าหน้าที่ มีปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า และมีการใช้สารเคมีในการเกษตรของประชาชนทำให้เกิดปัญหาสารเคมีตกค้าง และสภาพป่ามีความเสื่อมโทรมมาก

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ ฯ ควรให้ความสำคัญในการประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน ทั้งด้านวิชาการ ด้านงบประมาณและบุคลากรให้ อย่างพอเพียง และ เข้ามาแก้ไขปัญหาคัดค้านเรื่องที่ทำกินให้ได้โดยเร่งด่วน
2. ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ฯ ผ่านสื่อต่าง ๆ ให้มากขึ้น และควรส่งเสริมกลุ่มทางสังคมให้เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้มากขึ้น
3. ควรจัดให้มีการฝึกอบรมให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในพื้นที่ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้มีจิตสำนึกและตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรป่าไม้และการอนุรักษ์
4. ควรมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในทุกระดับ และทุกขั้นตอนให้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือระหว่างชุมชน และขยายเครือข่ายในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้มีศักยภาพยิ่งขึ้น

The three objectives of the study were 1) to examine people's participation in forest resource conservation in the reforestation area in honor of the King in Tambon Rimkhong, Chiang Khong District, Chiangrai Province, 2) to identify the factors related to their participation in forest resource conservation, and 3) to reveal their problems in participation in this activity. The questionnaires were distributed to 160 people in the area to fill out. Frequency, percentage, mean, and standard deviation were used to describe the data, and t-test and F-test (One-Way ANOVA) to test the hypotheses.

The findings were briefly stated as follows :

Most of the samples were male and were 20 – 30 years old. About half completed primary education. The majority were farmers and had no social position. Nearly half earned a yearly income of 20,000 – 29,999 baht and owned 1 – 5 rai of land. Most joined a social group in locality.

As a whole, the sample strongly agreed with the implementation of the project of reforestation in honor of the King.

The frequency of receiving news about the project and social support in the area were found to be moderate.

Overall, people's participation in forest resource conservation was found to be moderate. The aspect in which they participated most was problem analysis, followed by planning or setting plans, implementation, and follow-up and evaluation, respectively.

The factors significantly affecting their participation in forest resource conservation were education, joining a social group, opinion on the project of reforestation in honor of the King, frequency in receiving related news, and social support, respectively.

Problems and obstacles There were still problems of coordination between the people and the officers, forest encroachment, and farmers' use of chemical substances resulting in chemical residue and deterioration of the forest.

Recommendations

1. The organization responsible for the reforestation project should give importance to coordination between the government and the private sector to support the project implementation academically and financially with enough personnel, in order to solve the problem of land use urgently.

2. Public relations about the project of reforestation in honor of the King should be increased through different types of media. Also, the social groups in the area should be promoted to play a social role in conserving forest resources.

3. People in the area should be trained to have a correct knowledge and understanding of forest resource conservation so that they would realize the value of forest resources and the importance of conserving forest.

4. People should be encouraged to participate in all levels and steps of forest resource conservation by promoting cooperation among communities and by expanding the forest resource conservation network.